

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 36/23

Luxembourg, 16. februar 2023

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-520/21 | Bank M. (Posledice razglasitve ničnosti pogodbe)

Generalni pravobranilec Anthony Michael Collins: po razglasitvi ničnosti pogodbe o hipotekarnem kreditu zaradi nepoštenih pogojev lahko potrošniki proti bankam uveljavljajo zahteve, ki presegajo vračilo izpolnjene denarne dajatve; za banke to ne velja

Nacionalno sodišče mora na podlagi nacionalnega prava ugotoviti, ali imajo potrošniki pravico uveljavljati take zahteve, in če jo imajo, odločiti o njihovi utemeljenosti

A. S. in njegova žena E. S. sta leta 2008 z Bank M. sklenila pogodbo o hipotekarnem kreditu za gradnjo hiše. Znesek kredita je bil izražen in izplačan v PLN, vendar – podobno kot v več tisoč drugih hipotekarnih kreditih, ki so bili po letu 2000 odobreni potrošnikom – je bil vezan na švicarski frank (CHF). Mesečne obroke kredita je bilo treba plačevati v PLN po preračunu po prodajnem tečaju CHF, objavljenem na tečajni listi Bank M., veljavni na dan zapadlosti posameznega mesečnega obroka.

Glede na to, da zadevna pogodba o hipotekarnem kreditu vsebuje nepoštene pogoje, zaradi katerih je ta v skladu s poljskim pravom nična v celoti, je A. S. pri okrožnem sodišču Varšava-center v Varšavi (Poljska; v nadaljevanju: predložitveno sodišče) vložil tožbo zoper Bank M.. Trdil je, da je Bank M. prejela mesečne obroke kredita brez pravne ali pogodbene podlage in se z njimi okoristila. Od Bank M. je zahteval plačilo odškodnine iz naslova razpolaganja z njegovimi denarnimi sredstvi brez pogodbene podlage, izgube možnosti doseganja koristi zaradi začasne nemožnosti razpolaganja s svojimi denarnimi sredstvi in upada kupne moči denarja, ki ga je prenesel na banko.

Predložitveno sodišče sprašuje Sodišče, ali je treba Direktivo o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah¹ (v nadaljevanju: Direktiva) ter načela učinkovitosti, pravne varnosti in sorazmernosti razlagati tako, da nasprotujejo razlagi nacionalne zakonodaje, da lahko, če je kreditna pogodba, ki sta jo sklenila potrošnik in banka, v celoti razglašena za nično, stranki druga do druge uveljavljata zahteve, ki presegajo vračilo denarnih dajatev, plačanih na podlagi te pogodbe in plačilo zamudnih obresti po zakoniti obrestni meri od dneva zahteve za vračilo.

Generalni pravobranilec A. M. Collins je v sklepnih predlogih, predstavljenih na današnji dan, opozoril, da Direktiva ne določa posledic ugotovitve, da pogodba, sklenjena med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, po izločitvi vsebovanih nepoštenih pogojev pravno ne obstaja. **Te posledice ob upoštevanju prava Unije v nacionalnem pravu določijo države članice.**

Glede zahtevkov potrošnika zoper banko generalni pravobranilec A. M. Collins ugotavlja, da **Direktiva ni ovira za**

¹ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nepoštenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288, in popravek v UL 2019, L 214, str. 25).

nacionalne zakonodajne določbe – ali nacionalno sodno prakso, s katero je ta razložena – s katerimi se potrošnikom lajša uveljavljanje zahtevkov, ki presegajo vračilo mesečnih obrokov, plačanih na podlagi neveljavne pogodbe o hipotekarnem kreditu, in zamudnih obresti po zakonski obrestni meri od dneva vložitve zahteve za vračilo. Vendar pa mora nacionalno sodišče na podlagi nacionalnega prava ugotoviti, ali imajo potrošniki pravico uveljavljati take zahtevke, in če jo imajo, odločiti o njihovi utemeljenosti.

Ta rešitev je upravičena s ciljem Direktive, da je treba potrošnikom zagotoviti visoko raven varstva. Pogodbeni pogoji, ki je bil razglašen za nepoštenega, nima zavezujočega učinka za potrošnika in posledično mora biti zanj vzpostavljen pravni in dejanski položaj, v katerem bi potrošnik bil, če ta pogoj prvotno ne bi bil vključen v pogodbo. Generalni pravobranilec meni, da možnost uveljavljanja večjih zahtevkov lahko potrošnike spodbudi k uveljavljanju pravic, ki jih imajo na podlagi Direktive, hkrati pa banke odvrača od uvajanja nepoštenih pogojev v pogodbe.

V zvezi z možnostjo banke, da uveljavlja podobne zahtevke zoper potrošnike, generalni pravobranilec A. M. Collins zagovarja nasprotno stališče. Sodišču predlaga, da **banka proti potrošniku ne more uveljavljati zahtevkov, ki presegajo vračilo prenesenega kreditnega kapitala in plačilo zamudnih obresti po zakonski obrestni meri od dneva vložitve zahteve za vračilo.**

Generalni pravobranilec A. M. Collins v utemeljitev navaja, da je razglasitev ničnosti pogodbe o hipotekarnem kreditu posledica dejstva, da je banka v to pogodbo vključila nepošten pogoj. Prodajalec ali ponudnik ne more imeti nobene gospodarske ugodnosti zaradi položaja, ki ga je ustvaril z nezakonitim ravnanjem. **Banka ne bi bila odvrnjena od uporabe nepoštenih pogojev v kreditnih pogodbah s potrošniki, če bi lahko tem zaračunala nadomestilo za razpolaganje s kreditnim kapitalom po tržni obrestni meri, čeprav bi bile te pogodbe razglašene za nične. V takem položaju bi se banki lahko celo izplačalo, da bi za potrošnike uvedla nepoštene pogoje.**

Generalni pravobranilec A. M. Collins dalje opozarja, da kreditorejmalci praviloma ne morejo oceniti zneska, ki bi ga banka lahko zahtevala od njih, preden se odločijo, ali je v njihovem interesu izpodbijati obstoj nepoštenih pogojev v njihovih pogodbah o hipotekarnem kreditu. Zaradi zapletenosti in fakultativnosti meril, na podlagi katerih banke izračunajo nadomestilo za razpolaganje s kreditnim kapitalom, in ker je treba zahtevane zneske običajno plačati takoj, so lahko potrošniki še bolj odvrnjeni od uveljavljanja svojih pravic na podlagi Direktive. S takšnim položajem bi bil Direktivi odvzet polni učinek, kar bi pripeljalo do rezultata, ki ne bi bil združljiv z obveznostmi iz Uredbe št. 562/2006.

Generalni pravobranilec A. M. Collins nazadnje opozarja, da je trditev, ki se nanaša na stabilnost finančnih trgov na Poljskem, v okviru razlage Direktive, katere cilj je predvsem varstvo interesov potrošnikov, brez pomena. **Banke so kot pravne osebe dolžne urediti svoje poslovanje tako, da spoštujejo vse določbe tega pravnega reda.**

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan predstavitve.

Kontaktna oseba: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki s predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

